

Complexnummer: 519914

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Complex Hemelrijk

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

519915, 519916, 525739

Woonplaats

Sint-Michielsgestel

Gemeente

Sint-Michielsgestel

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdobject

Hemelrijkstraat 8, 5271 TZ te Sint-Michielsgestel

Complexomschrijving

Inleiding en omschrijving

"Hemelrijk", complex bestaande uit een LANDHUIS (onderdeel I), een KOETSHUIS (onderdeel II), en een HEKWERK (onderdeel III) en opgetrokken in eclectische en ambachtelijk-traditionele vormen. Tenminste al in 1641 was er op deze plek een boerderij die vanaf 1732 bekend staat als buitenplaats en in de loop van de negentiende eeuw steeds meer voor permanente bewoning geschikt is gemaakt. In 1873 kreeg het landhuis grotendeels zijn huidige vorm en in 1895 werd het aan de achterzijde gelegen koetshuis met dienstwoning gebouwd. De tuinaanleg is van de hand van L.A. Springer. Het buiten de bebouwde kom van Sint-Michielsgestel gelegen complex bevindt zich op een langwerpig stuk land met afgeronde hoeken dat is gesitueerd tussen de Hemelrijkstraat en de Pleinsedijk. Deze beide, in elkaar overlopende straten vormen aan drie zijden de omgrenzing van het complex. De omgrenzing aan de zuidoostelijke zijde is geografisch gezien minder duidelijk en wordt gevormd door de grens van de tuin en het parallel aan de Pleinsedijk lopende Beukenlaantje.

Bij de buitenplaats hoorde oorspronkelijk ook een aan de Pleinsedijk gelegen boerderij (de hoeve "Hemelrijk") met annexen en een stuk akkerland. Dit gedeelte werd begrensd door het stuk Pleinsedijk, Rooistaartstraat dat aan de zuidoostelijke kant doorliep tot de Hemelrijkstraat. De vroegere hoofdingang van het complex was gelegen aan het zuidelijke begin van de Hemelrijkstraat en liep via een afzonderlijke beukenlaan naar de zuidoostelijke gevel van het landhuis. Van het oorspronkelijke tracé van de beukenlaan resteert nog het circa 150 m. lange stuk van landhuis tot boerderij. Bij een eigendomssplitsing omstreeks 1930 is het vervolg van de beukenlaan samen met de boerderij en het akkerland overgegaan in andere handen. De beukenlaan loopt sindsdien teniet in het akkerland. Na de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

eigendomssplitsing is de entree naar het landhuis in noordelijke richting langs de Hemelrijkstraat verplaatst naar de huidige locatie aan de straat tegenover het huis. Het meest opvallende aspect van het landhuis wordt gevormd door de flankerende hoektorentjes die in neoromaanse vormen zijn opgetrokken. Bij een renovatie in 1968-1969 onderging het landhuis vooral intern wijzigingen. Tevens werd aan de straatzijde een erker gebouwd die buiten de van rijkswege geldende bescherming valt. In die periode werd ook aan het woongedeelte van het koetshuis een erker gebouwd. Op het terrein bevinden zich verder nog enkele kleinere annexen zoals een kippenhok en een volière; deze objecten vallen buiten de van rijkswege geldende bescherming. De tuinaanleg, naar alle waarschijnlijkheid van de hand van L.A. Springer, is nog grotendeels origineel, al zijn er wel enkele infrastructurele wijzigingen aangebracht. De opzet is gemaakt in een Gemengde tuinstijl. In de tuin bevindt zich nog grotendeels de oude beplanting bestaande uit onder meer: rode beuk, treurwilg, kastanje, esdoorn, coniferen, eik en rododendrons. Bijzondere elementen zijn de beukenlaan aan de zuidoostelijke kant van de villa en de welvijver aan de noordwestelijke kant. De tuin wordt aan de straatzijde afgesloten door een enigszins gewijzigd siersmeedijzeren hekwerk.

Waardering

Het complex is van algemeen belang. Het complex heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de sociaaleconomische ontwikkeling waarbij de gegoede burgerij en de bestuurlijke elite zich in de directe nabijheid van 's-Hertogenbosch aan de uitvalswegen van de kleinere, meer landelijke, plaatsen daaromheen vestigen en daar een landhuis laten bouwen.

Het complex is van architectuurhistorisch belang vanwege de bijzondere samenhang tussen de samenstellende onderdelen, de typologische en de kunsthistorische kwaliteit van de toegepaste eclectische en neoromaanse stijlelementen. Het complex is verder van belang vanwege de gave, door L.A. Springer aangelegde tuin. Het geheel heeft ensemblewaarde vanwege de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing en de historisch-ruimtelijke relatie met de wegen en groenvoorzieningen.

Het complex is van belang vanwege de bouwtechnische en typologische zeldzaamheid die het als zodanig bezit.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 519915

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 april 2002
Kadaster deel/nr	82629/18

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Sint-Michielsgestel	Sint-Michielsgestel	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Sint Michielsgestel	L			445

Omschrijving**

Inleiding

Landhuis "Hemelrijk", gebouwd in de eerste helft van de negentiende eeuw en gewijzigd in 1873. Het landhuis met twee markante hoektorens is opgetrokken in eclectische vormen; de hoektorens in neoromaanse vormen. Het geheel vrijstaande landhuis is gelegen aan de oude noordwestelijke uitvalsweg naar 's-Hertogenbosch, net buiten de bebouwde kom. Het wordt omgeven door een met een gietijzeren hekwerk afgesloten grote tuin met verschillende oude bomen. Het landhuis bevindt zich op een plaats waar al in 1614 een hoeve stond. De serre aan de westelijke zijde dateert uit 1968 en valt buiten de van rijkswege geldende bescherming.

Omschrijving

Landhuis op rechthoekige grondslag van twee bouwlagen met gepleisterde gevels van twee en drie traveeën onder een schilddak met maasgedekte leien. Centraal in de daknok bevindt zich een vierkante gemetselde schoorsteen met ijzeren afdekking. De naar de straatzijde gerichte zijgevel wordt geflankeerd door twee in neoromaanse vormen opgetrokken hoektorens. De op het zuiden gerichte voorgevel heeft drie traveeën waarvan de middelste de ingangspartij is met een houten rondboogdeur en daarboven een balkon met sierlijk ijzeren hekwerk en een de goot doorsnijdende, met leien gedekte, overkapping met bewerkte windveren op ranke, getordeerde zuiltjes. De flankerende vensters zijn alle recht gesloten en hebben vernieuwde ramen die door middel van persiennes kunnen worden afgesloten.

Aan de westgevel is over de gehele breedte een serre van één bouwlaag aangebracht. Op de verdieping bevinden zich twee recht gesloten dubbele balkondeuren met persiennes. In het dakschild is centraal een met een segmentboog getoogde dakkapel geplaatst.

De westgevel wordt geflankeerd door twee merkwaardige maar zeer markante, in schoon metselwerk opgetrokken, hoektorens met spitsen gedekt met leien. De beide torens zijn identiek in detaillering en hebben smalle lichtopeningen voor de wenteltrap, een rondboogfries ter hoogte van de goot van het huis en bovenin twee lagen omlijste duivengaten. De hoogte van de torenspitsen komt

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ongeveer overeen met die van de daknok van het landhuis.

Aan de oostzijde bevindt zich een éénlaags aanbouw uit de bouwtijd. De vensters en deur hiervan zijn vernieuwd. Op de verdieping bevinden zich twee rechthoekige vensters met vierruits ramen en persiennes. In het dakschild is een met een segmentboog getoogde dakkapel geplaatst.

De noordgevel is eigenlijk een rechthoekige tweelaags bouwmassa onder een plat dak. De detaillering is sober met twee boven elkaar geplaatste, recht gesloten vensters. Aan de oostzijde is een hoge, rechthoekige schoorsteen geplaatst. Van het oorspronkelijke interieur en de indeling is vrijwel niets meer over. Bij een renovatie in 1968-1969 werd dit grotendeels gewijzigd.

Waardering

Het landhuis is van algemeen belang. Het landhuis heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de sociaaleconomische ontwikkeling waarbij de gegoede burgerij en de bestuurlijke elite zich in de directe nabijheid van 's-Hertogenbosch aan de uitvalswegen van de kleinere, meer landelijke, plaatsen daaromheen vestigen en daar een landhuis laten bouwen.

Het landhuis is van architectuurhistorisch belang vanwege de bijzondere samenhang tussen de samenstellende onderdelen, de typologische en de kunsthistorische kwaliteit van de toegepaste eclectische en neoromaanse stijlelementen. Het landhuis heeft ensemblewaarde vanwege de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing en de historisch-ruimtelijke relatie met de wegen en groenvoorzieningen. Het landhuis is van belang vanwege de bouwtechnische en typologische zeldzaamheid die het als zodanig bezit.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 519916

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 april 2002
Kadaster deel/nr	82629/34

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Sint-Michielsgestel	Sint-Michielsgestel	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Sint-Michielsgestel	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Sint Michielsgestel	L			444

*Omschrijving***

Inleiding

KOETSHUIS met dienstwoning, omstreeks 1895 opgetrokken in ambachtelijk-traditionele vormen. Het vrijstaande koetshuis is gesitueerd aan de zuidoostelijke kant van het landhuis. In 1969 is er een erker aangebouwd en werd het intern aan de gedeeltelijke woonfunctie aangepast. De erker valt buiten de van rijkswege geldende bescherming.

Omschrijving

Koetshuis op T-vormige grondslag van één bouwlaag met kapverdieping onder een met kruispannen gedekt, samengesteld en deels afgewolfd schilddak. De gevels zijn voorzien van houten betimmeringen. De witgeschilderde gevels zijn opgetrokken in machinale baksteen en worden verlevendigd door speklagen van natuursteen en een fries met metselornamentiek onder de overhangende goot. Verder zijn in de gevels smeedijzeren krulankers aangebracht. De venster- en deuropeningen zijn getoogd met segmentbogen. Enkele recht gesloten vensters, met name aan de west- en de zuidgevel zijn vergroot. In de westgevel bevindt zich de dubbele opgeklampte inrijpoort. Deze is licht getoogd en heeft een hanenkam aan de bovenzijde.

Inwendig is nauwelijks bijzondere detaillering aanwezig.

Waardering

Het koetshuis is van algemeen belang. Het koetshuis heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling waarbij de gegoede burgerij en de bestuurlijke elite zich in de directe nabijheid van 's-Hertogenbosch aan de uitvalswegen van de kleinere, meer landelijke, plaatsen daaromheen vestigen en daar een landhuis laten bouwen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het is van architectuurhistorisch belang vanwege de bijzondere samenhang tussen de samenstellende onderdelen, de typologische en de kunsthistorische kwaliteit van de toegepaste eclectische en neoromaanse stijlelementen.

Het heeft ensemblewaarde vanwege de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing en de historisch-ruimtelijke relatie met de wegen en groenvoorzieningen. Het is van belang vanwege de bouwtechnische en typologische zeldzaamheid die het als zodanig bezit.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Koetshuis(L)

Monumentnummer*: 525739

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 april 2002
Kadaster deel/nr	82636/141

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Sint-Michielsgestel	Sint-Michielsgestel	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Sint-Michielsgestel	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Sint Michielsgestel	L			445

*Omschrijving***

Inleiding

HEKWERK, gesitueerd aan de straatzijde van de villa. Het hek dateert waarschijnlijk uit de periode rond 1895. De inrijpoort is verplaatst.

Omschrijving

IJzeren hekwerk, geplaatst op een bakstenen ezelsrug. Het hek bestaat uit gietijzeren penanten met dennenappelbekroning waartussen steeds twee rijen stijlen met pijlpunten geplaatst zijn. De spijlen en penanten worden horizontaal verbonden door drie horizontale stangen.

Waardering

Het hekwerk is van algemeen belang. Het hekwerk heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling waarbij de gegoede burgerij en de bestuurlijke elite zich in de directe nabijheid van 's-Hertogenbosch aan de uitvalswegen van de kleinere, meer landelijke, plaatsen daaromheen vestigen en daar een landhuis laten bouwen.

Het is van architectuurhistorisch belang vanwege de bijzondere samenhang tussen de samenstellende onderdelen, de typologische en de kunsthistorische kwaliteit van de toegepaste eclectische en neoromaanse stijlelementen. Het heeft ensemblewaarde vanwege de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing en de historisch-ruimtelijke relatie met de wegen en groenvoorzieningen. Het is van belang vanwege de bouwtechnische en typologische zeldzaamheid die het als zodanig bezit.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Erfscheiding(D)

Hek

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument